

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Антонина Иванова Хабова
Университет за национално и световно стопанство
Факултет „Международна икономика и политика“
Катедра „Международни отношения“
Научна специалност: 05.11.02. Политология (Международни
отношения)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“

Автор на дисертационния труд: **Явор Маринов Янков**

Тема на дисертационния труд: **Социално-политически идеи на
аграризма в българската модерност**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното
жури по защита на дисертационния труд съгласно заповед на Ректора на
ВСУ „Черноризец Храбър“

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 257 страници, от които 246 са изложение. В структурно отношение текстът се състои от увод, три глави, заключение и списък на използваната литература. Структурата е логически издържана и сравнително балансирана, като закономерно – с оглед анализа на централни за изследването въпроси - трета глава е най-обемна. Използвани са 189 източника, от които 174 са на български език (включително един от интернет), 13 на английски, както и по един на френски и руски език. Използваната литература, цитирана

коректно в рамките на изследването, е пряко свързана с темата на дисертационния труд и демонстрира добра информираност на докторанта по разглежданата проблематика.

Актуалността на темата на дисертационния труд е обоснована от докторанта в уводната част, където коректно са представени също обектът и предметът на изследването. По-прецизно биха могли да бъдат формулирани целите и задачите на дисертационното изследване, а изборът на изследователски методи би могъл да бъде по-категорично аргументиран. Основната теза, чието доказване се търси в изследването, е свързана със „специфични прояви на българския *homo ager* в политическия живот на страната и характерните страни на този образ, проявени в исторически и битов аспект“.

2. Оценка на научните и научно-приложни резултати

В първа глава са разгледани статута, бита, основни характеристики на селяните в отделни исторически епохи, включително в контекста на бинарната опозиция селянин – гражданин. Тук по-голямо внимание би могло да се отдели на въпроса за политическата стратификация на селяните именно през модерната епоха, за да се зададе по-плътно контекста за анализа в ключовата, с оглед на заявената тема, трета глава. Във втора глава доминира, както и в първата част на изложението, историко-философският анализ. Тук заслужава да се отбележи, че докторантът успява да избегне капана на „западноцентричността“ в своя анализ. Явор Янков не се поддава на изкушението да представи една обобщена, а оттук и недостатъчно коректна, картина на изследвания от него проблем. Той обръща внимание не само на „културата на западния аграризъм“ (по примера най-вече на Франция), но и на специфичната „култура на източния аграризъм“, специфичните за всяка от тези

цивилизации социални характеристики на селското съсловие. В анализа присъстват примери от Русия, Индия, както и от една от най-древните и традиционно земеделска цивилизация, каквато е китайската. В тази втора глава се обръща внимание и на особеностите на аграризма на Балканите, като фокусът е преди всичко върху някои социално-политически идеи, проблеми на *homo ager* и особеностите на селските движения в България, Румъния, Хърватия през XIX и XX век, разгледани в сравнителен план с Германския земеделски съюз. Обърнато е внимание на преплитането на аграрния с националния въпрос на Балканите. Трета глава проследява (вкл. през изследване на българския фолклор) как промените в модерната епоха, в това число и промените в сферата на международните отношения от втората половина на XIX в., се отразяват на бита, ценностно-идентичностните характеристики, езика на българския селянин. Представен е аграризмът като политическа идеология, както и носителят на тази идеология в българската действителност – БЗНС.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Формулираните от докторанта приноси на дисертационния труд отразяват неговите постижения. Представеният дисертационен труд обогатява съществуващите знания по темата и е добра основа за осмисляне на мястото и ролята на селото и селския човек в постиндустриалното общество.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Известни резерви имам по отношение на трета глава, в която отчасти е налице разминаване между заявеното заглавие и самото съдържание на тази част от изследването. Остава впечатлението за наслагване на различни, сложни по обхват, проблеми, което пречатства задълбочеността на анализа, нарушава последователността на аргументите

и създава усещането за известна хаотичност (преди всичко в първите две точки на главата).

При едно бъдещо публикуване на своето изследване докторантът би могъл, следвайки логиката на политологичния анализ, по-убедително да надгради края на трета глава от дисертацията, като изведе по-категорично логически обосновани изводи относно ключови социално-икономически и политически идеи на аграризма, както и да направи по-задълбочен анализ на организационното измерение на аграризма.

Добре би било дисертантът да бъде по-фокусиран в анализа си. На места текстът е „натоварен“ с доста дълги цитати, които нямат пряко отношение към предмета на изследването. В текста има известни езикови и стилови неточности, както и технически грешки.

5. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява самостоятелно, цялостно и завършено изследване и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Всичко това ми дава основание да изразя своята подкрепа за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Янко Маринов Янков по професионално направление 3.3. Политически науки.

12.11.2023 г. / София

Подпис: .....

/доц. д-р Антонина Хабова/